

z Týnce Michal (1325) mistr řádu sv. Jana měl na štítě tři lovecké trubky. (Arch. velkého převorství.)

z Týnce (Hrochova) Příbek odjinud z Chroustovic (1404) měl na štítě dva příčné pruhy, z nichž jeden šel po vrchu štítu. Bratr jeho Petr měl štít rozšířený, v 1. a 4. poli měl znamení jako měsíce, na jehož rozích byly kyty, v 2. a 3. dva pruhy (na příč). Tak se popisují v listu arch. Litomyšlského. Snad byli potomky jich Příbkové z Otaslavic sice z Moravy pocházející, ale v krajině u Týnce dlouho osedlí.

z Týnce (nad Sázavou) Janek (1420) měl na štítě sviní hlavu jsa rodu pp. z Valdeka. (I, 4.)

z Týnce (u Plzně) Albrecht (1462) měl muří nohu na hoře třemi kytami zdobenou a přes ní na příč tyčku. (Arch. Plzenský.)

z Týnce Tryclárové viz Tryclár.

z Týnce pruhu I, 49.

Dolští z Týnce (z Plzenska) měli na modrém štítě dvě větve zelené, dole spojené, ale zase křížem přeložené s bílými lupeny a nad nimi u vrchu štítu bílého ptáčka; klénotem byly dotčené dvě větve a třetí za nimi rovně stojící. (Jak. sb.) Tak 1517 Jan (Arch. Teplský) a Jan 1530 purkr. Zvíkovský. (Arch. Třebonský.)

Týnští z Týnce (z Plzenska) měli na štítě panáka pod pas, držícího v pravici bulavu a to v polovici držadla a podpíraje konec její dolejší o pravý bok, tak že mu jde svršek pod oči a levicí se opíraje o bok. Tak 1616 Jan starší T. z T. sed. v Holovousích. (Arch. min. vn.)

z Týřovic Bušek (1364) jinak *z Miřetic* měl na štítě dvě znamení jako hůlka s kulatým uchem po stranách.

Vlkovští z Úberovic měli na štítě kolo. Tak 1585 Kateřina. (Arch. DZ. IX, 2.)

z Údičova viz od Dubu.

z Údimě kotouče I, 60.

z Údolně Řehoř (1399) měl za klénot rohy stělkami ozdobené.

z Údrče Jindřich (1380) měl na štítě i za klénot písmenu S.

z Údrče tři noh I, 59.

Údrčtí z Údrče měli štít polovičný, vrchní pole modré a zpodní bílé, přikryvadla týchž barev a za klénot oděnce pod pas, majícího zdvižené ruce (s zlatými obrubami na kusích brnění) a držícího zlatou kouli. (Paprocký o st. ryt., tabule Orlická a Jak. sb. Odch. M. tab. 38.) V erbovníku Salmovském jsou barvy červená a bílá. Jan starší (1449) měl štít tak rozdělený, že horní pole zabralo jen třetinu, postava pak nebyla vojensky oděná, jak svědčí svislé kraje rukávův. (Arch. Drážďanský.) Podobně i jiní Údrčtí 15. století. (Obr. H. VIII. tab.)

z Úhelnice Jan Vršek (1450) měl na štítě jako větev s třemi větvičkami po stranách. (Kolář z arch. Třebon.)

z Úhřec v. z Chotěšovic.

z Úhrinovic Zdeněk Kroupa měl za klénot dvě ryby hlavami dolů obrácené.

z Újezda Drahoňova měli štít polovičný vrchní pole žluté a spodní červené za klénot rohy. (Erbovník v Dírném. Obraz pečeti H. VIII. tab.)

z Újezda (u Prahy) Jan (1462) měl na štítě kočku neb lišku.

z Újezda Materna (1483) měl na štítě dva krátce křížem přeložené.

z Újezda Jan (1404) farář v Měronicích měl štít polovičný, ve vrchním poli orla (o dvou hlavách), ve spodním šachovnici.

z Újezda (v Boleslavsku) viz *z Harasova*.

z Újezda (i Újezdce, v již. Čechách) Jan Skopec (1443) měl na štítě pruh zhora dolů a za klénot rohy.

z Újezda (erbu krkavce) viz *ze Suchdola*.

z Újezda (Prachenska) Merbota (1364) měl na štítě dvě tyčky, po jichž stranách jsou dva háky vzhůru obrácené. Obraz pečeti H. VII. tab.

z Újezda rysa I, 41.

z Újezda Petr (1388) měl za klénot postavu lidskou v loďce sedící a veslující,

z Újezda (Kamenného) střely I, 10.

z Újezda poloutrojříčí I, 7.

z Újezda husích hlav I, 36.

z Újezda Hněvek (1406) jinak *z Neznašova* měl na štítě příčný pruh a za klénot složená křídla.

Baderští z Újezda měli na modrém štítě lví hlavu v průčelí, přikryvadla týchž barev a za klénot modrou paví hlavu. (Jak. sb.) Tak i na pečetích. (Obraz H. XII. tab.)

Prvotní erb *Boubínských z Újezda* byla hlava v pravo obrácená s jeřabatými vlasy a oslím uchem. Tak 1424 Petr. (Arch. Hradecký.) Ale Diviš pečeti (1426) s hlavou zakuklenou s dlouhým visutým třapcem. (Arch. Třebonský.) Týž erb podrželi i pozdější Boubínští a Choltičtí z Ú. totiž na zlatem štítě mouřenínova hlava v bílé kukli až po ramena, z níž se ohýbá vršek dolů a za klénot tři péra bílé barvy. (Jak. sb. M. tab. 92, H. I. tab. obraz pečeti z r. 1424 H. III. tab. č. 22.)

Dobrovítovští z Újezda kohouta I, 34.

Řivínové z Újezda měli na štítě tři calty (?) nad sebou a za klénot jako tři věníky. (Jak. sb.)

Sekáčové z Újezda měli na štítě dvě sekerky (sekáče) křížem přeložené a za klénot kytu. Tak 1443 Vácslav, ale týž pečetil 1452 jen štítem.

Šatavové z Újezda měli na štítě ptáka s dlouhýmnosem. Tak ok. r. 1490 Oldřich. (Sem snad patří erb v díle M. tab. 130.)

Týnečtí z Újezda měli na štítě dva klíče křížem přeložené a s uchy dolů obrácenými. Tak 1639 Mikuláš.

Újezdčtí z Červeného Újezdce měli na štítě ptáčka na oklestku stojícího a za klénot též znamení. Tak na pečetích Šebestianově a Jaroslavově (1612). V erbovníku Dírenském je jednou husa a po druhé pták vyletující,

jenž má prsten v zobáku. V Jak. sb. jest erb. Ú. z Újezdce zlatý kohout s červeným hřebenem a lalokem na černém štítě a jako klénot. Štít modrý a na něm bílý pták s prstenem vyobr. M. na tab. 141 a H. VIII. tab.

z Újezdce Jan Chmelík má štít zhora polovičný a levé pole zase na příč rozdělené. Sice viz z Harasova.

Odkolkové z Újezdce měli na štítě zlatém polovičného kozorožce barvy přirozené, přikryvadla týchž barev a za klénot půl kozla. (Jak. sb. Jinak [modrý štít a zl. kozorožec] M. tab. 17.) Tak i 1589 na pečeti Viléma staršího. Císař Leopold povýšiv Viléma Jindřicha O. do panského stavu, polepšil mu erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm kozorožec, jemuž zadní část usečena jest a okrvavená, s červeným jazykem vyplazeným, 2. a 3. žlutý pruh v černém, u prostřed štítu saň (zelená) stočená do oválu tak, že hlava držící konec ocasu přijde do 2. pole, přikryvadla černožlutá, dva korunované helmy, na pravém křídlo zhora žluté, z dola černé, na levém rameno brněné s rukou držící širokou šavli. (Opis v arch. mus. Jinak (nedobře) M. tab. 17. Viz i H. V. tab.)

Mazancové z Újezdce měli podlé obdarování z r. 1461. (viz díl I. na str. 91) na červeném štítě dvě ruce zbrojné držící dvě palice křížem na příč. přikryvadla červená bílá a za klénot peří nápodobné ocasu pávovému. Erb ten i. 1552 Ctiborovi M. z Ú. potvrzen.

z Újezdce leken I, 8.

z Újezdce kolmého pruhu v. z Újezda.

Sekáčové z Ú. v. z Újezda.

z Újezdce husích krkův I, 36.

z Újezdce v. z Honcovic.

Sedlečtí z Újezdce měli štít červený rozdělený na příč zlatým pruhem, na němž jsou tři modré zuby neb klíny tak, že pruh a zuby vyplňují prostřední třetinu štítu, přikryvadla červená modrá, klénot dva rohy, pravý modrý, červený, levý červený, modrý (počítajíc zhora). Tak pečeti 1478 Bohuslav ze Sedlce, 1515 Jindřich Vyšemír z Ú. a 1659 Jan Jáchym. Sezema S. z Ú. (1615) má štít na příč polovičný a v horním poli tři zuby. Bohuslav a Bušek bratří (1496) odchylující se mají zuby položené pošikem (od pravé dole k levému koutu) a zuby dolů. (Odch. M. tab. 24, viz i H. XIII. tab.)

Kabátové z Ujkovic měli na štítě pruh na příč a za klénot křídlo, na němž byl kolmý pruh. Tak 1387 Pavel. Avšak týž Pavel (1371) a jiní Kabátové 14. št. pečetili častěji jen klénotem, než celým erbem.

z Úlibic Mikeš (1414) pečetil jen helmem a křídlem na něm.

z Úlic poloutrojříčí, I, 7.

z Úloha klíčův, I, 48.

Úlehle z Úloha měli na štítě lišku. (Erbovník Dírenský.)

z Únějovic Ctibor Tlam (1382) měl štít křížem na čtyři pole rozdělený za klénot obruč a za ní tyčku vyčnívající přes obruč a končící se koulí.

Unruherové osedlí v Loketsku a pišící se z Horního Chodova měli štít na příč polovičný; horní pole bylo bílé a na něm pošikem dva červené pruhy v dolním červeném byla bělomodrá lilie (dvojitá) přikryvadla červená bílá, za klénot pannu v červeném oděvu s vlasy rozletitými a na její hlavě touž lilii. (Jak. sb.)

z Úpohláv Petr (1501) měl na štítě jako dvě rovné kosy a mezi nimi kouli.

z Úpy čtyř střel, I, 16.

z Úsová Milota pečetil 1391 býkem, když se ještě psal *ze Svinčan* a v l. 1401—1412, když se psal i z Klamoše, týmž znamením, totiž býkem krácejícím.

z Ústí růže, I, 1.

z Ústic Havel (1419) měl za klénot kytu a přes ní pokosem střelu kluk.

z Ústrašina měli za klénot (a tuším i na štítě) dva rohy. Tak 1361 až 1394 Mareš, 1387 Hájek a 1392 tito oba. Stejného rodu s nimi byli Hodičtí z Hodic. (Obr. pečeti H. IV. tab. 3, č. 9.)

z Ústupenic růže, I, 1.

z Ústupenic Jan (okolo r. 1390) měl na štítě lva ve skoku; tak i 1403 Bohuněk, ale za klénot složená křídla.

z Úsuší poloutrojříčí, I, 25.

Rendlové z Úšavy měli na červeném štítě pilu bílou od pravého kouta dolů pošikem, přikryvadla týchž barev, klénot dva rohy, pravý bílý, levý červený. (Vývod Vratislavův v Dírném, Jak. sb. M. tab. 141.) Na starších pečetech jsou tři zuby. Vilém R. (1455) má tři zuby z prostředku štítu až k samému vrchu sahající. Jan R. má je na příčném pruhu (asi jako Sedlečtí), Albrecht 1509 má štít zuby pošikem rozdělený tak, že z obou stran jsou tři zuby. (Obraz H. III. tab.)

Blektové z Útěchovic měli štít polovičný, pravé pole červené a v něm dva pruhy žluté, pošikem zhora dolů, levé pole žluté a v něm dva pruhy pošikem zdola nahoru, tak že pruhy obou polí tvořily krokve špicemi dolů obrácené, za klénot dva rohy, pravý červený, levý žlutý. (Jak. sb.) Tak i pečetil 1487 Tomáš. (Obraz H. X. tab. dvakráte.)

z Útěchovic Jan Mitrnos (1457) měl příčný pruh na štítě a v ostatním šachovnici.

Úvalu Jan Papák (1413) měl za klénot raka.

z Úzdičova v. od Dubu.

z Užic leken, I, 8.

Ojířové Saskové z Vacovic měli na modrém štítě tři koflíky stříbrné s dvěma zlatými obroučky nahoře a jedním na podstavci dole, vedle sebe stojící, za klénot na dvou křídlech složených, černých modrý pruh s třemi koflíky. (Náhrobek Lhotický, Kolář z rukop. Vídenského č. 8330) Petr z V. (1436) měl na štítě jen jednu nádobu s jediným obroučkem (podoba moždířku) a tak s kytou za klénot. Též třemi pečetil 1596 Jaroslav.

z *Vahanče* Burjan (1521) měl na štítě muří nohu hvězdovitou o pěti špicích. Jinak H. VII. tab.

z *Valče* měli jelení rohy na štítě i za klénot. Tak pečetil 1431 Aleš, ale pečeti Janovou.

z *Valče* měli dva kolmé pruhy na štítě. (Paprocký o st. ryt 90, ač nemá-li to zmateno s příčnými pruhy.)

z *Valče* v. z Doupova.

Valdek Petr (ze Slaného) 1431 měl na štítě kozu.

z *Valdeka* sviní hlavy, I, 4.

z *Valdeka* Oldřich (1344, 1355), jinak z Neumětel a Protivec (1344) měli na štítě jednorozce k pravé obráceného, patřice k rodu Běškovicův z Běškovic.

z *Valdenberka* Jarek (1272, 1282) měl k pravé straně štítu tři polo-
vičné dravce s napřaženými drápy a k levé křídlo ode zpodu až k vrchu
roztažené.

z *Valdenberka* Jindřich (1321) a Hanuš starší (1381) měli na štítě
prsten kamínkem vzhůru.

z *Valdova* Hanuš (1373) měl na štítě hrot střely vrchem svým
k pravé straně obrácené.

z *Valdova* (?). Na starém pečetidle je štít s třemi pruhy příčnými
a nápis † s. hrosnati. de. walto. Otisk toho v Roudnické sbírce pečeti
190—9227.

z *Valdova* Mošaurové byli podle majestátu l. 1562, 21. listopadu
starožitného rodu, avšak listy na týž stav jim shořely, když Maštov hořel.
Podle toho asi pocházeli z Maštova, po němž se nazývali Maschauer. Er-
bovní list jim 1557, 20. dubna daný, jest vlastně potvrzení tohoto erbu:
Štít modrý, v němž od zpodku do vrchu lilie s kořenem stojí a po straně
téhož kořene též jedna lilie samotná bez kořene vše bílé barvy, z obou
stran téhož štítu přikryvadla bílá modrá, za klénot lilie bílá s třemi rákos-
nými paličkami. Avšak v potvrzení l. 1562 daném jest popis odchylný,
totiž „půl lilie na zlaté a z každé strany dvě lilie bílé, též koruna, ze které
lilie bílá celá na zlaté postavená“ vyniká, čemuž bez obrazu nepadno roz-
uměti. (Reg. král.) Na pečeti r. 1583 jsou to tři heraldické lilie, jedna
velká s kořeny a dvě malé, na jiné r. 1591 jest prostřední rostlina o třech
kořenech a dvou výběžcích.

z *Valdšteina* lva, I, 3.

z *Valečova* Bartuša (1352) pečetil hlavou lidskou s nadutými pysky
tak, jako by to byla napodobenina staré kamee.

z *Valečova* Ješek, Zdeněk a Vojslav, bratří (1352) měli za klénot
dva rohy, z nichž každý jest ozdoben z venkovské strany třemi kulič-
kami, kuličky ty zastupují hořící kotouče neb slunce, jako mívali Vale-
čovští na štítě. Města Opočen a Kněžmost mají po nich posud zlaté slunce
na modrém štítě. Bernart z V. pečetil l. 1389 sluncem, ale Jan 1433 ho-
řícím kotoučem. Téhož erbu byl i Václav (1455 a t. d.), poslední toho rodu.

Jan z Valečova (1452) sed. tudíž má na nejasné pečeti v st. arch. Vratislavském u zpodu štítu znamení vypadající jako podkova, ale mohly by to býti dva paprsky kotouče, poněvadž v ostatku štítu nelze nic znáti. Za klénot měl chochol.

z Valkunova Oldřich (1405) měl za klénot okouna na přič položeného.

z Valovic Prokop, (1483), rychtář Staroměstský, má na štítě čápy s dlouhými ocasy stojící k sobě zády a ocasy se dotýkající, v klénotu mají hlavy k sobě, jakoby klovaly do něčeho kulatého a mezi nimi jsou položeny dvě ostrvy.

z Valtířova (u Orlíka) Oldřich a Vaněk (1452) měli na štítě i za klénot rohy ozdobené každý třemi ručkami.

z Valu (nyní z Val u Chrudimě) Tomáš a Jošt měli za klénot vlčí (psí?) hlavu. Tak i Tomáš (1405). U Tůmy Humla z Val (1485) vyhlíží to jako hlava rytířova. (Obraz pečeti r. 1401 H. V. tab. 1, č. 9.)

Šorcové z Valu (u Třeboně) měli okouna na štítě, hlavou k hor. prav. koutu, téhož okouna i za klénot. Tak 1454 Mikuláš.

Warentrappe Albert, Pražský kanovník, obdržel (1417, 4. srpna) s Jindřichem bratrem svým z Říšské kanceláře tento erb: Na štítě modrém pták drop stříbrné barvy mající nohy zelenavé a stojící na žebříku o třech bidlech, helmice s přikryvadly modré a černé barvy, za klénot pták drop drže žebřík a před kytou stoje. (Reg. F. Zikmundova f. 87.)

z Vařin Duc (1420—1427) a Harant (1449—1456) měli na štítě kly (neb trubky?) užším koncem ke zpodu položené.

Velflové z Varnstorfu měli na modrém štítě bílý měsíc rohy vzhůru a nad ním bílou hvězdu o 6 špicích, přikryvadla červená bílá, za klénot oboje znamení, avšak rohy měsíce a vrchní špice hvězdy vybíhají v peří v pravo modré, v levo bílé. (Jak. sb.) Tak pečetil 1482 Hanuš.

Knoblochové z Varnstorfu měli na červeném štítě tři bílé konvice s nálevkami, přikryvadla týchž barev, za klénot zlatou trubku lesní (bez řemení) a za ní pět praporečkův červených (nahore) a bílých a se zlatými hroty. (Jak. sb.) Tak 1614 na Baltazarově pečeti.

z Vartenberka, I, 3.

ze Včelnice supí hlavy, I, 31.

z Vechty Kunrát (arcibiskup) měl (1410) jako rodný erb kozla na štítě.

Weilburg Jan (1415) král. protonotář, měl na štítě dvojistou lilii s kytičkami dvěma z ní k vrchu vybíhajícími a za klénot složená křídla.

z Veitmile páni a *Krabicové z Veitmile* měli na červeném štítě bílý žernov, v něm prvotně jen kulatý (černý?) otvor (a později také vytesanou kypřici), přikryvadla červená bílá a za klénot žernov, nad nímž vynikala kyta z pavího peří. (V Blatné na věži, v erbovníku Kunráta Gruenenberka, erbovník Březnický v mus. kr. Č., Kolář z rukop. Vídeňského č. 8330, Jak. sb. M. tab. 102.) Pešek ze Střekova neb z V. (1319),

Mikuláš z Vrahovic (1337), Beneš (1345, 1346) a Ota z *Jaroslavice* (1346—1356) pečeti s kruhem, na němž byl příčný pruh, u Mikuláše a Oty je i za klénot a na něm obyčejná kyta. Jindřich (1352) a Beneš Žirotický (1351) měli na štítě prostý kruh ale široký. Všichni následující měli žernov s vysekaným čtverhranem, jako 1345 Zdislav, 1355, 1356 Pešek, 1456 Jan, 1479 Beneš, 1491 Ludvík. Odchylně od nich má Beneš z V. odjinud z *Vedlic*. ruku s palcem a prsty vzhůru roztaženými. Císař Ferdinand II. polepšil (1628, 3. dubna) Hynkovi Ladislavovi erb tak, aby byl na bílém štítě orel rozkřídlený v pravo hledící, s vyplazitým jazykem červeným, maje na prsou bílý žernov a v klénotě aby byl žernov po vrchu pávovým ocasem přirozené barvy ozdoben. To pak (1631, 14. srpna) polepšil ještě tak, aby měl týž orel na prsou štítek rubínové barvy a na něm bílý žernov. Na štít posadil dvě helmy s korunami, z pravého aby vynikal žernov s pávovým ocasem, z levého osoba mužská až po kolena v uherském červeném oděvu, tváří k pravé straně obrácená, na hlavě majíc po uhersku černý byryt neb maděrku a v pravé ruce šavli obnaženou za hlavu přes ramena k ráně naměřenou a levicí k boku připásanou, pošvu prázdnou držící a to na památku, že byl od rebelův zajat a od jednoho Uhra měl zabit býti. (Reg. král.) Obraz erbu H. V. tab.)

Chřenové z Velebudic měli na štítě „štrych přes něj a půl lva“ a za klénot dva rohy a z každého tři pera vyhlédají a mezi rohy půl lva. Tak na náhrobku Zikmundově † 1568. (Dsky zemské 168, H. 15.)

Žibřidové z Velechova dostali l. 1493 erb i štít na příč rozdělený, zpodní pole modré, vrchní červené a v něm křídlo pštrosové bílé vzhůru, stojí, přikryvadla modrá a červená, klénot tři pera pštrosová bílá vzhůru stojící. (Viz I. díl na str. 95. Erb ten l. 1546 potvrzen. (Reg. král.)

Velemyšti z Velemyšlovi měli na štítě dva kamzíky na skále vyskakující. (Paprocký o st. ryt. 339. Pam. arch. II, 129.) Tak 1580 Adam a 1591 Mikuláš. M. tab. 143 červený štít, kamzíci bílí (snad přirozené barvy.)

z Veleně Mikšik (1418) jinak z Hradiště měl za klenot půl kozla neb jiného rohatého zvířete vyskakujícího.

z Veleně Bernart (1446) měl na štítě podkovu s dírami pro hřebíky.

Troskovci a Velenští z Veleně měli na modrém štítě hnědého ptáka pod zlatou korunou, stojícího na zlatém oklestku a v zobáku zlatý prsten držícího, přikryvadla červená bílá a dvě červená křídla. (Jak. sb. a Vlasák v N. Sl.)

z Velenov Jan Ktyl (1415—1443) měl na štítě dvě ramena brněná a ruce, z nichž pravá držela meč dobytý, vedle vrchu natažený a mezi nima kouli.

z Velešíná Čéc (1266) měl na štítě: dva topory na konci do polokruhu ohnuté (neznámé znamení.)

z Velešína Ivce, I, 3.

z Velezic Jan mladší Trnec, vlastně ze Stanovic. Viz ze Stanovic.

z Velhartic viz *z Vilhartic*.

Bílští z Velimě měli štít na příč polovičný. Tak 1533 Jan.

z Velimovic střely, I, 10.

z Veltrub Markvart (1393) měl za klénot kotouč posázený ostrý a na něm kytu.

Vladyky *z Vepic* měli na štítě psi hlavu, která jest dvakráte vytesaná na kostele sv. Jiljí v Milevsku. U Odolena (1388) vyhlíží jako vlčí hlava s vyplazeným jazykem, u jiného Odolena (1454) jako hlava braky s obojkem a kroužkem na krku.

Kulové z Věřic měli štít zhora polovičný. Tak 1461 Petr.

Popelové z Vesce měli štít na čtvero rozdělený tak, že dvě pole byla s šachovnicí; klénodem jsou rohy. Barvy vypisují se rozličně. V rukopise Čabelickém (XVII. D. 34) bibl. Pražské a v erbovníku Dírenském jsou jedno pole s modrou a černou šachovnicí a druhé zlaté, rohy a tři pštrosí pera. V ruk. Čabelickém je 1. pole zlaté a v Dírenském zase s šachovnicí. Kolář poznamenal z ruk. Vídenského č. 8330 stříbrná pole s šachovnicí modrou a zlatou, za klénot rohy, zlatomodrý a modrozlatý. V Jak. sb. jsou jedna pole s modrou a červenou šachovnicí a druhá zlatá; klénot se nevypisuje. M. tab. 18 štít chybný, 2 rohy černé, tři pera, 2 bílá a prostřední černé. I v pečetěch je rozmanitost. Václav Duršmíd z Vesce a Petr P. z V. (1447, v arch. kníž. Kroměřížském) mají šachovnici jen v jednom poli (2.) Vácslav P. (1495) měl 2. a 3. pole pošikem a pokosem mřežované a mezi rohy dlouhou kytu jako z peří. (Arch. Hradecký.) Na náhrobku Alenině († 1582) v Čáslavi jdou pošikem po celém štítě čtyři kostky a mezi rohy jest kyta. Václav (1608) má erb, jak byl na prvním místě popsán.

z Vesce Dobeš (1473) měl na štítě muže v člunu veslujícího a za klénot křídlo.

Vladykové z Vesce měli na štítě jednorožce v pravo vyskakujícího s ocasem nahoru vymrštěným. Týž erb byl dán l. 1553 na křtitelnici v Kru-tech a při něm bylo psáno „Jiřík Vladyka, Marek syn jeho“. Také na zvonici byl týž erb. (DZ. 69. E 7.)

z Vesce hvězdy, I, 13.

Vesce Hrzek (1392) měl dva hevery k natahování samostřilu, dole v kruh spojené.

Vesečtí z Vesce měli na modrém štítě u zpodu zelený pahrbek, z něhož vyrostly (tři bílé?) byliny s červenými malinami, přikryvadla červená bílá, klénot tři zelené byliny s malinami. (Jak. sb.). Obraz erbu H. VII. tab.

z Vesce Jan Barchanec (1447) měl psa krácejícího k levé, Mikeš (1450—1463) téhož, ale k pravé povyskakujícího.

z Vesce Jan (1377) jinak z Habří měl za klénot tři vidlice jsa rodu vladyk ze Štěkře.

z Vesce kotouče, I, 60.

z Vesce Jan Smetana (1456) měl štít zhora polovičný, za klénot

železný klobouk dolů otevřený, na něm týž klobouk zase, ale nahoru otevřený a kytu z něho vynikající. Tak i z Kovářova.

z Veselí Veselští, I, 3.

Rezkové z Veselé měli na štítě ptačí nohu stělou k pravé straně probodenou. (Pam. arch. V. 356.)

z Veselí (u Pardubic) Matěj (1401) vlastně z Choltic měl za klénot kačera.

z Veselé (Buděj.) Oldřich (1385) měl za klénot rohy.

z Veselé Mikuláš (1448) měl na štítě klín dole úzký a u vrchu štítu polovici jeho zabírající, za klénot znamení tomu podobné, avšak nádobu; neb 1478 měl číši nahoře i dole, a tak i 1484 Mikuláš Šafrán z V. a z Březi Těž znamení měli pak *Břežští z Veselé* ku př. 1525 Jiřík.

z Veselé bojovníka, I, 33.

z Veselé (na Plz.) Jan (1476) a manželka jeho Verunka měli erb takový, jako Běšínové z Běšin.

z Veselé Amcha (1431) měl štít zhora polovičný a za klénot rohy.

z Veselíce (za Opočnem) měli prvotně týž erb jako Žerotínští; totiž na štítě půl lva pod korunou a ze tří pahorků vynikajícího. (Viz I, 21.) Tak 1363 Ješek a Dlužek. Počínajíc Ješkem l. 1364 puštěna koruna. Mladota změnil trochu erb a měl (1388) štít polovičný, v jehož zpodním poli bylo vytačeno jako by byly pruhy (tedy jako u Koldických) ve svrchním poli lev s ocasem do výšky. (Lib. erect. XII. f. 84.) Jan Dítě (1450) měl zase půl lva na pahorcích, ale Arnošt (1520) měl celého lva s rozdvojeným ocasem a za klénot tři úzká pera, z nichž krajní byla ohnutá. (Tak i M. tab. 122. Štít modrý, lev bílý, dvě pera modrá a prostřední bílé.) Jindřich měl kromě lva na štítě lví hlavu za klénot. Odchylně zase má Štěpán z V. (1483) lva stojícího na cimbuří o pěti ostrých zubech. (Obraz erbu H. II. tab., pečeti r. 1363 H. V. tab. 2, č. 7.)

z Veselíce Jan Trestka (1401) má za klénot dvě ryby (tresky?) ocasy vzhůru.

Židové z Větlé měli na štítě lví nohu s kýtou u levého kraje a pak ohnutou k vrchu (tuším bílou na červeném, jako Šebínští.) Tak 1333 Půta z V., 1465 Jan Žid, 1492 Jakub Ž. a 1560 Mikuláš.

z Větlé Jaroš (1451) měl na štítě dva rohy.

z Větrní mnicha I, 39.

Višně z Větrní měli za znamení erbovní soudek s obručky a na něm kytu. Tak to měli 1374—1379 Petr, 1385 Jindřich Hnědec *z Tisové*, 1385 Petr mladší, 1386—1398 Mikuláš a 1406—1412 Matěj. Potomci to měli tak, že měli na štítě vrchním tři (červené) dužiny vzhůru a na zpodním též tři dolů obrácené a za klénot soudek s kytou, tak 1425—1435 Matěj a všichni až do vymření; jen Markvart (1491) měl na místě šesti dužin tři příčné pruhy. Viz M. tab. 143 a H. III. tab. též pečeti v H. III. č. 13 a 15.

z *Veveří* Matěj (1479) Janek a Pavel bratří (1493) měli na zpodku štítu zeď s cimbuřím z něhož vynikal mládenec drže v pravici kouli, za klénot složená křídla a na předním pošikem dolů pruh.

od *Věž* Matěj (1370), předek Dubeckých z Dubče, měl na štítě příčný pruh a za klénot věž.

z *Věžky* labutě I, 14.

z *Věžky* pruhu I, 57.

Věžníkové z *Věžník* měli na modrém štítě hlavu bílého psa věžníka se zlatým obojkem s kruhem na krku (a červeným vyplazeným jazykem). (Erbovník v Nových hradech, Jak. sb. M. tab. 78, též v erbu Dolního Žandova.) Když byl Václav Rudolf V. z V. povýšen do stavu panského (1658, 25. února) polepšen mu erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. černé a v něm zlatá lovecká trubka s řemenem, 2. pole žluté a v něm černá orlice pod korunou v pravo obrácená, 3. pole modré s hlavou věžníkovou, jako dříve, a uprostřed štítu červený štítek se lvem přirozené barvy, pod zlatou korunou, přikryvadla černá žlutá a bílá modrá, dva helmy, na pravém černá orlice s korunou v levo hledící, na levém věžníkova hlava. (Reg. král. Tak i Jak. sb. a M. tab. 78.) Obr. erbu H. IV. a XI. na tab.

Vchynští a *Razičtí* ze *Vchynic* měli prvotně štít bílý a červený třemi zuby rozdělený, za klénot napřed rohy a později složená křídla Smil (1340, 1341) měl štít takový, že vybíhaly zuby od levého kraje v pravo, Lacek z *Medvědiče* (1393) a Ješek Syřevský (1397—1400) a Stanimír měli jej tak, že šly zuby od zpodu nahoru. Jan Ohnický měl je také tak, ale čtyři a z hořejška dolů tři, Dlask (1417) z hořejška dolů jen dva. Po třech měli 1436—1442 Smil Oparenský a 1441 Smil Razický, Protivec (1441) sice též, ale vnikaly málo do štítu. Nicméně drželi se zubův ještě v 16. stol. jako ku př. l. 1564 Radslav Dlask V. ze V. na Petrovicích. Jan ze Vchynic a na Nalžanech († 1590) dával erb ten malovati barvami černou a žlutou, ale Jaroslav († 1614) držel se barev bílé a červené. (DZ. 179. F 8.) Asi za Radslava stalo se, že erb ten zaměněn na tři zuby zvané vlčí a pokládán za jedno s Tetourovským. Pro knížecí linii téhož rodu polepšen (1746, 22. prosince) erb tak, aby byly na červeném štítě tři bílé zuby vlčí v pravo obrácené, nad štítem knížecí klobouk a červený paludament zlatem vyšívaný. (Reg. král. Viz M. tab. 64. H. II. a VIII. 244.)

z *Vicemile* kohouta I, 34.

z *Vicemilic* Bušek (1356) a Tomáš (1356—1361) měli za klénot hořící kouli, avšak Ješek asi l. 1361 jen prostý kotouč. Viz i I, 60.

Pampové z *Vickovic* měli za znamení erbovní klobouk a „pod ním hořící šikmo od pravé zhora k levé dolů se nesoucí břevno“. Tak 1520 Petr. (Kolář z arch. Kutnohorského.)

z *Vidhostic* Aleš (1484—1492) měl na štítě kolmý pruh a za klénot dva rohy každý posázený čtyřmi praporečky.

z *Vidhoště* měli v modrém poli červené a bílé háky (tyčky na konci dolů ohnuté), jež jdou od zpodu kolmo, jsouce u levého a pravého kraje

nižší a u prostřed štítu nejvyšší. Barvami se střídají (je jich 12), tak že levý prostřední nejvyšší jest bílý, pravý červený a týmž způsobem potom střídavě, tak že poslední v pravo jest bílý a poslední v levo červený. Nad helmem jsou dva háky, pravý bílý, levý červený (Kolář odkudsi.)

z Vidic pruhu I, 49.

Vidovci z Vidova měli na štítě tři hroty střel aneb celé střely od koutův do prostředka obrácené; tak 1388 Beneš maje jen hroty, 1401—1408 Jan maje střely. Obrazy pečeti 1388 H. III tab. č. 2.

z Vidova Jan Tožice (1425—1436) měl na štítě divokou svini vyskakující. (Viz i H. III. tab. pečeti č. 2.)

Vidršpergárové z Vidršperka měli na červeném štítě vlka ve skoku (přirozené barvy?) an drží v tlamě bílé jehně, přikryvadla červená bílá a klénot tak jako na štítě; když nabyli l. 1760 panského stavu, polepšen erb tak, aby byl štít polovičný, v pravo žlutý s vlkem a bílým jehnětem, v levo modrý s červeným pruhem; přikryvadla červená žlutá a modrá žlutá a za klénot týž vlk s jehnětem. Reg. král. Tak i v Jak. sb. a M. tab. 35. Obraz v H. IX. tab.

z Vildšteina (Plz.) I, 30.

z Vildšteina (Chrud.) Oldřich (1348) a Hrabiše (1382) v. z Paběnic.

Nothaftové z Vildšteina měli na štítě pruh příčný jako 1295—1297 Englhart, 1299 Ekhart, 1307 Jindřich a 1321 Englhart.

Rábové z Vildšteina měli na štítě dva pruhy, jeden podlé vrchu a druhý níže, klénotem byl havran. Jindřich R. měl 1349 klénot a l. 1388 celý štít.

z Vilémovce Jindřich (1541) měl bylinu s kořeny a pěti listy jetelovými.

z Vilémovic v. z Velimovic.

z Vilhartic páni a *Heršteinstí z V.* mívali za klénot dva hořící kotouče a pak prostý kotouč. (Viz I, 60.) Na štítě bílém měli červenou korunu buď jako pruh po celém štítě pošikem aneb průstě v štítě položenou. (Barvy v Jindř. Hradci, Pisku a v Aule Caroli IV. u Balbína), přikryvadla byla červená bílá; klénotem bílý kotouč a nad ním paví ocas. (Jak. sb.) Půta z V. (1334) měl korunu na štítě i za klénot. Prostou korunu měli i 1352 Bušek z V., 1377 Jan a Dluhomil z *Letov* a Dluhomil z *Zavlekomě*, 1382 Bolek z *Lomce*, 1382 Bušek z *Březí*. Jan Heršteinský oblíbil si korunu jdoucí přes celý štít (1383) a l. 1408 měl již na pečeti i klénot, jak zhora popsán. Anna z V. (1409) dala si na pečeť vyrýti štít s korunou a při pravém koutě malý kotouč. Ještě l. 1466 měl Břenek holou korunu na štítě, kdežto obyčejně se znamenala jako pruh. (Obr. M. tab. 143, starý obraz v H. IV, 64., jiný erb H., IX. tab.)

z Vilhartic Dr. Václav měl na štítě modrém pošikem pruh červený a na něm tré bílých růží pětilistých, přikryvadla červená bílá a modrá bílá a za klénot bylinu s 2 listy a na ní růži. (Erbovník Salmovský.)

z Vilémovce v. z Vilémovce.

Vilštejn v. z Libošína.

z Vimberka v. *z Vintrberka*.

z Vinařic ostrev I, 2.

Przntkové z Malých Vinařic měli na modrém štítě zlatý člun, přikryvadla týchž barev, za klénot tři pera, dvě modrá a prostřední zlaté. (Jak. sb.)

z Vinařiček Jan (1430) měl na štítě rohy a mezi nimi kouli.

Tomáš *Winkler z Falknova* (1360) měl na štítě rybu (štikou?) hlavou k pravému koutu obrácenou.

z Vionoře Mikuláš Stach (1381) komtur Svatomářský měl na štítě dva příčné pruhy, z nichž horní šel při samém vrchu a přes to pošikem od horního koutu korunu. V levém koutu měl křížek. Tak i bez křížku 1400 Jan S. z V.

z Vintrberka (1284—1398) erbu orlice (I,5) a rodu pp. z Janovic.

z Vintrberka Sudík (1404) jinak z Kocléřova měl za klenot kytu a před ní raka na příč.

z Visemburka Milota (1323) vlastně z Pnětluk erbu lva a šachovnice. (Obr. pečeti H. VIII. tab.)

z Visemburka Licek (1340) v. *z Ryzemburka*.

Vísečtí z Vísky měli na štítě a za klénot hák (tyčku na vrchů lomenou jako u střely); tak 1576 Václav a 1610 Jan.

z Vitanovic Otrád (1378) měl za klénot květinu o pěti lupenech, ale na pečeti jeho (v mus. kr. Č.) jest na štítě půl hvězdy s pěti špicemi a za klénot měl touž polovičnou hvězdu s kytami na konci podobajícím se třapcům. Jan Otrád (1400) měl na štítě dvě takové polovičné hvězdy, špicemi k oběma krajům štítu obrácenými. (Obraz pečeti H. IV. tab. 3 č. 12)

z Vitějovic střely I, 10.

z Vitence měli štít pošikem polovičný, v pravém poli červeném zeď, hradbou bílou o třech stínkách a dvou střílnách, z níž vyskakuje předníma nohama bílý chrt máje pásek zlatý, v levém modrém poli zlatou korunu o třech liliích rovně ležící, klénot polovičný chrt vzhůru vyskakující. (Kolář z mus. kr. Č.) Tak 1523 Václav Trčka.

Kameničtí z Vitíněvsi měli na štítě polovičného vlka ze skal neb z lesa vyskakujícího. Tak 1524 a 1532 Jindřich.

Vítóvec (vlastně *Bítovec*) Jan (1460) měl na pečeti tři štíty, jeden rodný, na štítě příčný pruh, druhý s třemi hlavami a třetí s třemi hvězdami (Arch. býv. dvorský.)

z Vlačic Mikuláš má (1415) za klénot 3 péra ozdobně ohnutá. (St. list.)

z Vlachňovic Oldřich (1389) měl za klenot okouna, Erazim odtudž (1427, 1428) měl jej na štítě i za klenot s kytou, vždy ohnutého.

z Vlasenice v. *z Dírného*.

z Vlasenice kohouta I, 34.

z Vlastějovic Jan (1479) měl na štítě podkovu soudic z pečeti málo zřetelné.

z *Vlastislavě* orla I, 5.

z *Vlastislavě* Zikmund (1453) měl na štítě dvě střely vedlé sebe a hroty vzhůru postavené.

z *Vlašimě* „člun polovičný“ (Font. r. Boh. III. 240) je vzpomínka na starší rod, po němž snad dědili Vlašimští erbu orlice. Na pečeti Zdislavově (1385) je člun klénotem, avšak má jej také Pavel z Jenšteina (1391), jehož rod také Vlašim držel.

z *Vlašimě* orlice I, 5.

z *Vlašimě* v. z Jenšteina.

z *Vlčetína* holubice I, 42.

z *Vlčíchory* Oldřich (1382) má na štítě podkovu zřejmou, ale Jan (1418) a *Václav* mají na štítě tři podkovy, dvě nahoře a jednu dole. *Chmeličtí* z *Vlčíchory* měli týž štít a za klénot jedinou podkovu. Tak 1474 Jiří. (Obraz erbu H. VIII. tab. a pečeti tamže.)

Vitanovští z *Vlčkovic* měli na červeném štítě zlatou radlici. (Viz Pám. arch. VII, 423.) Když byl (1666, 28. února) Ignác V. z V. do stavu panského starožitných rodin povýšen, polepšen jeho erb takto: Štít polovičný, v pravém poli červeném zlatá radlice k pravé obrácená, v levém modrém lev vzpřímený s rozdvojeným ocasem drže přední pravou nohou zlatou hvězdu o šesti špicích, přikryvadla bílá červená a červená žlutá, dva helmy na pravém radlice ostrím dolů a nad ní 3 pera pštrosí, zlaté, bílé a červené a na levé vrchní část lva. (Reg. král.)

Vyntířové z *Vlčkovic* měli na štítě příčné pruhy, černé a bílé se střídající, tak že bylo 11 i 12 polí, přikryvadla týchž barev, za klénot pět pístův s loukořmi, vše zlaté, nahoru vynikajících a na nich pět pštrosích per (černé, bílé, č. b. č.) Salmovský erbovník, Jak. sb.) Na jiném obraze jsou čtyři modré pruhy na bílém štítě, tak že jest devět polí, přikryvadla červená bílá, klénot pět per (tři bílá, dvě modrá) a kruh na pístech a loukotěch modrých. (Jak. sb.) Již Ojír z V. a z Čejkova (1426) měl na pečeti 5 pruhův, kus kola a pět per, podobně 1479 Vyntíř. Chval (1482) měl čtyři pruhy a pět samotných per. Jindřichova (1599) a Václavova (1616) pečeť srovnává se s dřevním popisem (po pěti pruzích). Obr. H. XI. tab.

z *Vlčnova* Matěj (1448, 1450) měl na štítě dvě udice podlé sebe na horu obrácené a tak i za klénot.

z *Vlčnova* Burjan (1449) měl na štítě příčný pruh.

Ruskové z *Vlčnova* měli na štítě i za klénot žebřík o třech bidlech. (Kolář z mus. kr. Č.)

Hostovští z *Vlčnova* měli na štítě rohy praporečky zdobené. Tak 1599 Václav.

Vlčnovští z *Vlčnova* měli na štítě kus kmene s dvěma krátkými větvičkami a na každé visí jablka. Podobné z Orle.

z *Vlhlav* supí hlavy I, 31.

Hrůzové z *Vlhlav* měli brány na štítě a tytéž za klénot. Mikuláš Hrůza (1408) měl pět pruhův pošikem, ale již l. 1409 měl čtverhrán kosodélník

s třemi paprsky a čtyřmi řadami hřebíkův. Jan (1423) měl pravidelnou prostou mříž. Týž (1423) měl zase mříž kosodélnou a takovou i za klénot, ale tu také hřeby. Vácslav 1449 měl obdelník na tři části rozdělený. Obraz pečeti H. VII. tab.

ze *Vliněvsi* Mikuláš (1455) měl na štítě tři kroužky, dva nahoře, jeden dole.

Vlinští z Vliněvsi měli na modrém štítě tři bílá pera rovná ze zlaté rukověti vycházející, přikryvadla modrá bílá a za klénot tři bílá pera bez rukověti. (Erbovník Salmovský, Jak. sb.) Vácslav (1477) pečetil tak bez rukověti, ale pera vyhlízejí u něho jako bodláčí; Smil (1506) měl na štítě tři pera podobná brkům. (Obr. H. VIII. tab.)

z *Vlkanova* Zdeněk (1361) jinak z Heršteina měl na štítě jelena k levé kráčejícího.

Sosnovci z Vlkanova měli na červeném štítě polovičného chrta (bílého) k pravé vyskakujícího s červ. vyplazeným jazykem a černým zlatě vroubeným obojkem. Klénotem snad bylo též zvíře. Na pečeti Burjanové (1552) je polovice chrta s obojkem. Když l. 1763 Josefovi Janovi erb polepšen, vsazeny na štít popsaný tři helmy s žlutými červenými a bílými červenými přikryvadly, na prvním byla dvě křídla rozložená, černé a zlaté a zlaté a černé, na druhém chrt a na třetím pět pštrosích per, dvě bílá, tři červená. (Reg. král. Viz i M. tab. 55.)

z *Vlkova* Albrecht Havránek (1353) měl na štítě a za klénot hlavu vlčí široce otevřenou s jazykem; Jan (1333) měl ji jen na štítě. Potomci v Chotěticích.

z *Vlksic* Jan Lutina (1388) měl za klénot rohy dole spojené. Na starém pečetidle jsou na štítě dva rohy na podstavci a z helmice vycházejí dva rohy. Byla také Janova.

z *Voděrad* Pavlík (1362) měl za klénot kozí hlavu s krkem a Mikuláš (1389) měl ji na štítě.

z *Vodíc, Odíc* kozí hlavy v. z Daliměřic.

z *Vodíc* kohouta I, 34.

z *Vochova* Miroš (1430) měl na štítě a za klénot věnec, jako by byl stočený z vrbového proutí aneb jako hořící kotouč.

Hlaváčové z Vojenic měli na červeném štítě rameno v lokti ohnuté brněné bílé barvy, v rukou držící meč vzhůru, přikryvadla červ. bílá a za klénot dvě křídla proti sobě postavená, bílé červené a červené bílé. (Kolář z Víd. ruk. Frankova sbírka v Roudnici.) Odchyluje se popis v Salmovském erbovníku neb tu pole modré, meč dolů obrácen, přikryvadla červená modrá křídla složená modrá červená. (Podobně i M. tab. 132 a H. X. tab.)

z *Vojic* v. z Dvojic.

z *Vojkova* Petr (1482) předek Vojkovských z Milhostic měl na štítě dva rohy.

z *Vojkovic* Ctibor (1416) měl klobouk s obrubou dolů obrácený a z vnitřku vyniká kyta.

Nosové z Vojkovic měli na štítě tři pruhy pošikem a za klénot snad dvě křídla proti sobě. Tak 1579 Jan. (Kolář z arch. mus.)

Sobolové z Vojkovic měli na štítě dva pruhy pošikem. Tak 1539, 1543 Jan.

z Vojnic Petr (1113) měl na štítě páva držícího v nosu prsten neb kroužek. *Beneš z V.* (1441) měl na štítě své pečeti nezřetelné znamení a za klénot ptáka, o němž pro nevelikost jeho nelze poznati, byl-li to páv neb kos.

Chotkové z Vojnina rodina naprosto rozdílná od Chotků z Chotkova, měli štít zhora polovičný ale tak, že čára dělila jej na třetinu a dvě třetiny. (Soupis Slanska na str. 409 a vyobraz. na str. 410.) *Jiří Ch.* (1482) měl na štítě asi jen čtvrtinu odkrojenou.

z Vojnova (Vojnina) *Městce Vojna* (1357) odjinud ze Štětína měl za klénot kačera.

z Vojnova Městce. Jan Kerchl z Mynychperku (1485) měl na pečeti čáry asi tak, jako stočené rohy, na jichž konci byly kříže a mezi nimi rohový kříž a dole písmena *i r.*

z Vojslavic cimbuří I, 23.

z Vokova mečův I, 40.

Volanští z Volanic měli na modrém štítě zlatý měsíc rohoma vzhůru a nad ním zlatou hvězdu, přikryvadla modrá zlatá a za klénot též znamení. (Jak. sb.) Tak 1610 Vavřinec, 1614 Jan a 1616 Václav.

z Volče Dorota měla na štítě loďku. Jejím štítem pečetil 1458 Jan Vidlák ze Slavkova.

z Volduch Rynart (1362) měl štít polovičný tak, že šel pruh po vrchu štítu.

z Volfemberka Procek (1378) a *Smil* (1382) měli vlka na štítě, onen vzhůru vyskakujícího, tento kráčeujícího a k pravému koutu obráceného.

z Volfšperka v. z Vlčihory.

Páni *z Volfšteina* neb *z Volštýna* měli na bílém štítě tři červené pruhy (Palác Písecký) a za klénot vlčí hlavu s krkem. Pruhy měli již pp. z Třebles ve 13. a Svojšinští ve 14. století. Volfšteinstí snad byli jejich potomky aneb aspoň dědici jednoho z nich a měli z počátku za erbovní znamení vlka. Ctibor (1350) měl na pečeti celého vlka vyjícího, ale Beneda (1350—1361) a Protiva (1350) měli na štítě jen vlčí hlavu s hrdlem. Vilém a Beneda bratří měli l. 1406 na štítě pruhy a za klénot hlavu, Ctibor (1432, 1443) a Jiří (1482) jen štít s pruhy.

z Vopisku Kateřina měla prý na bílém štítě dva černé rohy a na každém tři ručky lidské (Vývod Srbický již dávno zrušený, jehož opis je v Jindřichově Hradci), ale v kostele Chudenickém je týž erb malován tak, že je štít červený a rohy a ručky jsou zelené. V dotčeném vyvodě dává se za manželku Drslavovi z Chudenic (1434, t. j. 1466), ale v jiném vývodě dává se mu za manželku Kateřina z Opálky (vl. z Malonic).

Vorsucher Kryštof Horník (1410) na pečeti měl štít polovičný v pravém poli dva, v levém tři pruhy pošikem, totiž tak že pruhy jdoucí celým štítem byly proříznuty a tím se také barvy jich do polovice měnily. Napis je s. cristof borsvte. (Arch. Orlický.)

z *Vožice* Mikuláš (1383) z rodu Pacovských měl na štítě krokev z dvou pruhův a za klénot složená křídla. Město Vožice má posúd po něm štítek (bílá krokev na červeném) ve svém erbu.

z *Vožice* Mikuláš (vlastně Augustinův z Prahy) má na štítě ptačí hlavu s hrdlem střelou prostřeleným.

z *Vrabí* mečův I, 40.

z *Vracova*. Na jednom z odpovědných listův (1453) v Drážďanech jest pečet s erbem polovičného štítu a pruhův v levém poli, jenž bezpochyby patří Buškovi z Vracova, jednomu z odpovědníkův. Domnění to potvrzuje se tím, že Přibík z Vracova (1459) má týž erb s třemi poloupruhy.

z *Vracova* Rynart Klimberk (1471) měl na štítě příčné břevno, za klénot křídlo též s pruhem, ale pošikem.

z *Vranče* střely I, 10.

Sokolovští z Vranče (polská rodina?) měli hlavu volskou v průčelí. Tak Jan 1477 král. komorník.

z *Vraního* ruky a orlice I, 5.

ze *Vranína* klíčův I, 48.

ze *Vranína* koulí v. ze Dvorce.

ze *Vranína* Michalec (1401) měl na štítě meč ostrím dolů obrácený.

z *Vranova* (u Falknova) Albert Plik (1346) měl na štítě rybu hlavou k pravému koutu obrácenou.

z *Vranovic* sviní hlavy I, 4.

z *Vratišova* pinty I, 46.

Pardusové z Vratkova měli na štítě supí hlavu a krk. Tak 1450 Jan.

z *Vratu* Václav (1450) měl na štítě pštrosa. Kněz Jan (1527) měl v erbu štít modrý a v něm pštrosa své přirozené barvy, an drží v nose podkovu. (Ten erb přešel na Fikary.)

z *Vražkova* Václav Mrzák (1428) měl na štítě úzký pruh pošikem, z něhož vyniká do horní polovice jako lupen.

Rousové z Vražkova měli snad prvotně štít zhora polovičný, jako 1503 Vácslav, později měli levé pole červené, pravé bílé a v tomto uprostřed dva modré příčné pruhy a přes ně vzhůru dvě střely též modré, přikryvadla červená bílá a za klénot černé křídlo. (Jak. sb.) Tak 1598 Albrecht Rous.

z *Vražného* pruhu I, 53.

z *Vražného* Předvoj (1373) měl za klénot rohy.

Vrbkové z Vrbice měli na štítě podkovu dolu obrácenou a na ní sedícího ptáka s takovou chocholkou, jako má páv a za klénot jen téhož ptáka. Tak 1534, 1535 Michal.

z *Vrbky* vlastně z Chlumu.

z *Vrbna* (u Mělníka) měli na štítě husu. Tak 1357 Bernart a Petrikář probošta Vyšehradského bratří, 1428 Beneš a 1460 Hanušek a Oldřich. Tento měl za klénot křídlo. Starý obraz erbu v Soupise Mělnicka na str. 186.

z *Vrdův* Racek (1415) měl za klénot jako dvě medvědí nohy, ale mohly by býti i ruce. (St. list.)

ze *Vřesovic* poloutrojíčí I, 7. Ota z *Bíčkova*, odjinud z V. (1339) měl za klénot dvě ryby křížem přeložené a hlavami dolů.

ze *Vřesné* Hroznata (1355) měl pruh na štítě pošikem a za klénot červa (jako stonožku.)

ze *Vřesovic* měsíce I, 58.

z *Vrhavče* Jetřich (1452) měl na štítě rybu od pravého kouta se ohýbající.

z *Vrhavče* Jan (1478—1484) měl na štítě rostlinu dole mající dvě odumřelé větve a jednu živou s trojlistem a na hoře dva trojlisty na dlouhých stoncích, za klénot rohy.

Vrchlabští z *Vrchlabí* měli ode dávna za klénot psí hlavu, tak 1398 Petr hlavu psa štěkajícího a 1507 Vilém hlavu braky s obojkem. Jedni si zachovali toto znamení a měli na červeném štítě bílou psí hlavu a hrdlo se zlatým obojkem a červeným jazykem vyplazeným, přikryvadla červená bílá a za klénot touž hlavu. (Jak. sb.) Tohoto erbu drželi se i *Kurovští* z *Vrchlabí* na Moravě. (K. B. tab. 51 má zcela jiný erb.) Jinde jsou dvě psí hlavy nad sebou. (Erbovník Novohradský.) Konečně popisuje se erb ten na tabuli Třemešenské jako dva černí psi plovoucí, z nichž viděti jen předek. a klénot půl černého psa. (Jandera, Miletin 125. Obraz jiný H. V. tab.)

z *Vrchotíc* Bohuněk (1433) měl na štítě tatarský klobouk vysoký, založený širokou střechou nahoru ohnutou. (Obr. pečeti H. VII. tab.)

Libeničtí z *Vrchovišť* měli na modrém štítě zlatého jednorožce ve skoku, přikryvadla týchž barev a za klénot polovičného jednorožce. (Jak. sb. a M. tab. 25 a 137.) Tak i 1580 na pečeti Janově. *Smiškové* z *Vrchovišť* měli štít křížem na čtvero rozdělený, ve dvou polích jednorožce, v jednom chrta a v jednom ptáka, vše k pravé hledící a za klénot jednorožce, jak lze viděti v kostele sv. Trojice u Kutné Hory. (Viz: Pam. arch. V, 33, 35, 143.) Týchž erb jako *Smiškové* měli i *Vencelíkové* z *Vrchovišť*. Rozšíření to erbu (polepšení) pochází bezpochyby od císaře Bedřicha. (Viz I. díl str. 94.) Erb ten potvrzen naposled 1. 1630 a popisuje se takto: Štít na čtvero rozdělený, 2. 3. pole modré a v něm zlatý jednorožec ve skoku s červeným jazykem a ocasem vymrštěným, 1. pole bílé a v něm jestřáb přirozené barvy, 4. červené a v něm chrt (bílý) ve skoku se zlatým obojkem, uprostřed štítek (Rakouského domu) bílý pruh v červeném, přikryvadla modrá červená a za klénot polovičný jednorožec mající na hlavě zlatou korunu. (Reg. král. Viz. M. tab. 25.)

z *Vrtby* jel. rohův I, 24.

z *Vrutice* Markolt komtur Strakonický (1385, 1387) měl na štítě husu krácející.

ze *Všebořic* Vít měl za klénot dvě křídla. Jeho pečetí pečetil 1397 Štěpán ze V.

Bubnové z Všebořic měli štít polovičný, pravé pole červené, levé bílé a z pravého šel červený čtverhranatý výsadek (jako kosodelník) do levého, přikryvadla červená bílá. (Kolář z ruk. Vídeňského, Jak. sb.) Klénot u onoho rohy bíločervený a červenobílý, u tohoto křídlo bílé s červeným pruhem na příč. Ve Frankově sbírce v Roudnici je pravé pole s výsadekem žluté, levé červené, klenot dvě složená křídla, vrchní červené, spodní žluté. Tak i v Jak. sb. jen že výsadek protažen až ke kraji jako pruh, což jest omyl. Na pečetí Bartolomějově (1504) spatřuje se popsaný štít. Viz i Paproc. o st. ryt. 100.

Erb *Všetatských ze Všebořic* objevil Kolář v Arch. D Z. VIII, 2. Klénot husa jest zřetelný. Štít jest dělen příční čarou, v horním větším poli lze viděti husí hlavu s krkem a vedle toho jakousi ohánku.

Vladyky ze *Všehrd* měli na štítě vlka. Odtud převzaly jej přijaté rodiny.

ze *Všechlap* Pešek (1390) měl za klénot ptáka.

Šeptáci ze Všechlap měli na štítě a za klénot podkovu. Jan (1399) má v ní kytu, Olomouc (1415, 1419) bez ní, Mikuláš (1419) kyty na koncích, Štěpán (1419) a Oldřich (1425) mají v ní znamení jako lilii, Jetřich (1447) má na koncích kyty. Ve Frankově sbírce v Roudnici (e M S. Balbini) jsou na červeném štítě dvě stříbrné podkovy a v každé trojlist, se stonkem. Kolář připomíná Jetřicha (1478), jenž prý měl příčný pruh na štítě. (Obraz H. XIV. tab.)

ze *Všechlap* Jan (1419) měl na štítě lišku držící zuby husu za krk, jako Zumrové z Herstošic.

Zábrušští ze Všechlap měli štít křížem na čtvero rozdělený 1. pole zase tak rozdělené, že v pravo bylo černé a v levo bílé, 4. pole též tak, ale obráceně, 2. 3. pole bílé, přikryvadla černá bílá, klénot tři pera, dvě černá prostřední bílé. (Frankova sbírka ze sbírky Fr. Helfr. Voračického 1715. Atlas Voračický bibl. Praž. a Jak. sb.)

ze *Všejam* Milota (1466) měl na štítě klín ostřím dolů obrácený a za klénot čtverhranatou šachovnici. Jetřich (1485) měl klín, ale označený úzkými pruhy. Pozdější *Milotové ze Všejam* srovnávali se v příčině erbu docela s Bradskými z Labouně, tak že na štítě ve čtvero rozděleném se střídaly vůl a klín a klenotem byl kotouč se šachovnicí.

Všelišti ze Všelís měli na štítě snad ptáka; klénotem byla dvě křídla proti sobě postavená. Tak na pečetí Mikulášově (1558, Arch. DZ. IX, 1.)

ze *Všenor* holubice I, 42.

ze *Všenor* Bohuněk 1361 měl na pečetí byčí neb volskou hlavu.

ze *Všenor* Bedřich (1406) měl za klénot rohy ozdobené střílkami.

Petr Kvas (1382 z *Olešné* 1406 ze *Všenor* měl na štítě tři routy (kosočtverce) do koutů z prostředka obrácené.

ze *Všeradic* Zachař (1382—1384) a Bořivoj (1401, 1402) vlastně ze Svinař, erbu byčí hlavy.

ze *Všerub* pruhu I, 57.

ze *Všestar* Anežka (1520) měla měsíc rohoma vzhůru.

ze *Všestud* Michal (1419) měl na pečeti dvě sekerky (kratce?) křížem a přes ně rovně kříž.

ze *Vtelna* (Jizerniho) Ctibor, Věnek a Jan (1389) měli štít na přič třemi zuby rozdělený. (Potomci Mikuláše z Hrádku 1297.)

ze *Vtelna* Uzjí (1398) měl podle Kolářova poznamenání ze sbírky pečeti v Roudnici (?) na pečeti Iva král. Č., ale v pravdě na listu arch. Břevnov. (Dobner, Mon. VI, 441) pečeť jeho schází, a lev jest města Chotěboře.

Vtelenští ze *Vtelna* měli štít polovičný, pravé pole bílé a v něm červený roh, levé červené a v něm bílý roh, přikryvadla modrá (?), bílá, za klénot rohy, pravý bílý, levý červený a mezi nimi bílý chrt v pravo vyskakující s obojkem na krku a kroužkem. (Jak. sb.) Tak i na pečeti Mikulášově. Arch. DZ.) Obraz erbu v Soupisu Mělnicka na str. 193.

z *Vyčap* Petr pečetil (1415) buď třemi péry, jako Mikuláš z Vlačic anebo tento za něj přivěsil pečeť. (St. list.) Na pečeti Štěpánově z Vyčap (1415) buď je písmena W aneb had podobně svinutý.

z *Vydři* Jan (1364) měl za klénot křídlo a na něm příčný pruh.

z *Vyhnanic* supí hlavy I, 31.

z *Vyhnanic* v. z Dráchova.

z *Výklek* střely I, 6.

z *Vyntířova* (z jižních Čech) Albert (1371) měl za klénot lidskou hlavu pokrytou židovským kloboukem.

z *Vyprachtic* Mikuláš Perda (1402) měl na štítě lilii. Na hoře při štítě je malá psí hlava.

Vyrkové z *Výrova* (pak z Ryžemberka) poloutrojříčí I, 7.

Vyskytenští z *Vyskytné* měli u zpodu štítu plot, nad nímž vyniká muž, jak se zdá, nahý až pod život. Tak na pečeti Janově (1539. Arch. Kutnohorský.)

z *Vysočan* Ješek (1349) má za klénot znamení jako koflík nebo toul, objatý v prostřed pruhem jinak zbarveným.

z *Vysočan* a ze Zlaté Přibík (1400) má štít zhora polovičný a za klénot rohy. Potomci Zlatští ze Zvíkovce.

z *Vysočan* Stanislav (1443) měl na štítě supí hlavu a za klénot tři vidličky. (Kolář z arch. Třeboňského.)

z *Vysokého* Heník (1418) měl dvě radličky křížem přeložené s lopatkami vzhůru jako Dobříkovští z Malejova.

z *Vyšehněvic* kohouta I, 34.

z *Vyšehořovic* Miroslav (1370, 1376) odjinud z Plešovic; Mareš (1370), Macek (1370, 1376) a Šavel (1370, odjinud z Janovic) měli za klénot dubový okleštěk a na něm nahoře větev s dubovým lupením (Mareš i větev

dole. Arch. kapit.) Balbin (Aula Caroli) popisuje jejich štít takto: Bílý štít, v něm modrý pruh a červené jakési znamení jako srdce s šesti mezerami.

Měsíčkové z Vyškova měli na červeném štítě vlčí hlavu s hrdlem, přirozené barvy jako uřatou, proto konec krvavý, přikrývadla modrá bílá a červená bílá. za klénot táž hlava: (Erbovník Novohradský, Jak. sb. M. tab. 15). Machek z V. (1406) měl na pečeti jen hlavu s ústy široce otevřenými a zuby vyceněnými. Racek (1442, 1463) a Jan (1452) měli hlavu i s hrdlem, tak i pozdější *Měsíčkové*. (Obraz H. IX. tab.)

z Vyšního I, 33.

z Vyšního Harach. I, 55.

ze Vzdozně I, 60.

Vzkurští ze Vzkur měli na černém štítě kus bílého řetězu, totiž jeden celý článek a ode dvou kusy do něho vstrčené, přikrývadla černá bílá, a za klénot též znamení jako na štítě. (Kolář z ruk. Vídenského, Jak. sb.).

ze Vzťah Kunáš (1367—1372) měl za klénot dva spojené rohy, z nichž levý byl posázen čtyřmi praporečky.

Puklice ze Vzťah měli na štítě jelení hlavu s krkem. Tak 1488 a 1495 Václav.

ze Zábabče Matěj (1391) měl na štítě dva nástroje křížem přeložené, podobné berlám, jichž účel není znám. (Arch. Drážď.)

ze Zábědovic I, 54.

ze Záboří Oldřich (1426) měl štít křížem rozdělený a za klénot 5 perdlouhých.

ze Zábřušan Jindřich Loučka (1483) měl na štítě dva pruhy pošikem od pravé dolů.

ze Záduba Kryštofor (1503) měl na štítě caltu.

ze Záhořan koně I, 35.

ze Záhorčice Albert (1419) měl za klénot dva rohy.

ze Zahoří Zdeslav (1386) měl za klénot klobouk obrácený, z něhož vyniká kyta, jako páni Lobkovští.

z téhož Zahoří Zdislav (1417) měl na štítě příčný pruh, u jehož zpodní čárky byly dva malé čtverce, za klénot měl dvě znamení jako věníky podle sebe.

z téhož Zahoří Mates (1440—1456) měl příčný pruh a na něm tři růže.

ze Zahoří plahu I, 45.

ze Zahoří Držek (1450) měl prázdný (?) štít a za klénot lišku (?)

Záhorové z Zahoří měli loďku vodorovnou ve středu štítu. Tak 1552 Václav.

Záhorové ze Zahoří (neb Zahorčice) měli štít polovičný, v pravé polovici červený, v levé bílý a za klénot křídlo neb dvě křídla červená. (Atlas Voračický.) Petr Z. ze Zahořice pečetil jen klénotem. Celým erbem pečetili 1539 Petr, 1594 Adam.

ze *Záhořice* Svatomír (1362) snad předek předešlých měl za klénot křídlo.

ze *Zahrádek* hlavy I, 38.

ze *Zahrádky* Jan (1565) měl na štítě zvíře, jako zajíce (?); snad patřil k těm, kteří měli býka. (Viz níže.)

ze *Zahrádky* orlice I, 5.

ze *Zahrádky* (u Jindř. Hradce) Petr Pecenec (1367) měl na štítě znamení kříže, jehož horní rameno schází.

ze *Zahrádky* Jan (1418) má na štítě znamení podobné kotouči, ale buď dole rozmazané, aneb neuzavřené.

ze *Zahrádky* Mikuláš (1443) měl na štítě býka. Paprocký (o st. ryt. 282) nazývá jeho potomky *Hněvjezdecké* (měl psáti *Nehvízdecké*) ze *Zahrádky* a píše, že měli na štítě bůvola. V Jak. sb. jest popis erbu *Cykovských ze Zahrádky* totiž na bílém štítě kráva s tváří k pozorujícímu obrácenou na trávníku stojící a za klénot dva rohy. Tak pečtil i (1542, 1550) Burjan Litvín ze *Z.* Konečně budiž připomenuto, že se nachází v Jakub. sbírce obraz erbu „Hněvjezdeckých“ přemrštěný, totiž modrý štít a na něm býk přiroz. barvy, na němž sedí oděnc, drže meč, ale skloněný dolů, přikryvadla modrá bílá a za klénot týž oděnc po kolena, drže vzhůru meč obnažený.

Houskové ze Zahrádky jsouce jednoho rodu s *Dýmy ze Stříteže* a vládkami z *Chotěmic* pečtili prvotně husou (húskou). Tak ku příkladu měl ji 1417 Jan na štítě. Rozději si ji obrali za klénot a měli s *Chotěmskými* nový štít. Erb jejich potom byl štít třemi černými a dvěma bílými pruhy na přič rozdělený (nebo dva bílé pruhy na černém), přikryvadla týchž barev, klénot bílá husa rozkřídlená. (Jak. sb.) Tak pečtili 1450 Petr a 1516 Stanislav. Husu zachovali si ještě potomci jich v Anglii, kteří mají přijmení *Huskison*. (Obraz; erbu H. IV. tab.)

ze *Zahrádky* Hrzek Kolín (1411, 1413) měl na štítě dva pruhy, jeden pošikem a druhý pokosem s šachovnicí jako kříž a za klénot páva stojícího. Barvy snad byly jako u *Chřinovcův*.

ze *Zachrašan* šach. I, 54.

Nepoliští ze Zachrašan měli štít na přič polovičný a zpodní polovici ještě kolmou, čarou rozdělené. (Paprocký o st. ryt. 32.)

ze *Záchuma* Jan Holub (1494) měl krk a hlavu kohoutí. (Kolář z arch. Třebonského.)

ze *Zaječic* píše se 1488 tak *Vácslav Zlatský ze Zvíkovce*.

ze *Zaječic* Jan (1455) měl na štítě měsíc, jehož rohy vzhůru obrácené ozdobeny byly kytami.

ze *Zaječic* Jan Slavata (1497, viz Arch. Český VIII, 518) měl ruku v lokti ohnutou držící předměty jako špány.

ze *Zaječiči pole* Kryštof má na štítě žebřík o třech bidlech.

ze *Zakšova* Franc (1449) má na štítě dva poloupruhy příčné, prvý výše, levý níže položený, tak že levý u polovice konce pravého se začíná.

Křelířové ze Zakšova měli na štítě červeném bílý trojpruh, tak že z prostředku jeho jde jeden k vrchu a druhý a třetí k oběma koutům zpodku, přikryvadla červená bílá, klénot široká kyta ze síti a na ní dvě parmy hlavami dolů a ocasy na venkovské strany položené. (Reg. král.) Štítem pečtili 1437 Erhart a 1483 Zikmund. Vilém (1532) měl za klénot jedinou rybu přes helm se přehýbající až ocas po levé straně štítu se dotýká, a na ní osm pštrosích per. (Viz i M. tab. 46, H. VIII. tab.)

ze Zálešan Radslav, Oneš a Jan (1370) měli na štítě i za klénot šraňk nebo-li hřeben v bráně, který měli po nich Bohdanečtí z Hodkova.

ze Zálešan Petr Krtek (1440) měl na štítě tři podkovy svými štěpy k oběma koutům a ke zpodku obrácené.

ze Zálezl Sulek 1389, 1411 měl za klénot křídla.

Srbičtí ze Zálezl měli na červeném štítě bílého kapra hlavou k pravému rohu obráceného přikryvadla červená bílá, za klénot kapra hlavou dolů. (Erbovník Salmovský.) Tak pečtil 1569 Kryštof. (Obraz erbu H. XI. tab.)

ze Zaluňova Prokop (1448) měl na štítě buď tři kyty neb tři klasy dole v jedno spojené.

ze Zaluňova Pavel (1450) měl týž erb jako Smiřičtí, totiž štít posíkem polovičný.

ze Záluží sviní hlavy I, 4.

ze Záluží kotouče I, 60.

ze Záluží Prokop Zazrnil (1428) měl na štítě tři příčné pruhy a za klénot husu, jako Houskové ze Zahrádky.

ze Záluží neb Maltairu Ramfolt (1393) měl štít zhora polovičný.

ze Zalyně Franěk (1367, 1371) měl za klénot rohy, pravý jest posázen čtyřmi korouhvičkami, levý ostny jako by bylo od drobného peří.

ze Zámrsku Vaněk (1475) měl na štítě poprsí člověka pod židovským kloboukem, držícího v pravici nějaký předmět podobný kuželce, klénot je koruna a tři péra.

ze Zap Vilém a Slavata (1329) měli za klénot dva široké železné klobouky podlé helmice; tak i Znata (1329), ale klobouky jsou mřežované.

ze Zap Vaněk (1349) měl za klénot dva rohy.

Zápští ze Zap měli na červeném štítě modrý klín od vrchu ke zpodu se úžící, přikryvadla červená bílá, dvě složená křídla, z nichž vrchní mělo barvy štítu a spodní bylo bílé. (Jak. sb.) Tak 1440—1447 Zikmund a 1484 Jan. Vácslav (1591) měl uprostřed štítu trojhran.

ze Zásady měli na štítě psa braku a za klénot psí hlavu. Ješek Ocas, Jan Čouch a Jan Kozel (1382) měli sedícího psa, Ješek Ocas rychtář St. m. Praž. (1395) a Jan Kyjata (1414—1419) měli celý erb se psem vyskakujícím, Petr Lyšec (1416) pečtil jen klénotem. (Viz obraz v H. X. tab.)

ze Zásmuk holubice I, 42.

ze Zavleková (Zavlekomě) Dluhomil (1377) měl korunu uprostřed štítu jsa rodu Vilhartických.

ze *Závsí* Bun a Ctibor (1370) měli za klénot měsíc rohoma vzhůru.

ze *Zbohova* psal se (1410) Petr Žabka ze Žďáru erbu orlice.

ze *Zbraslavic* orlice I, 5.

ze *Zbraslavic* sekyrek I, 37.

ze *Zbraslavic* Jan přivěsil (1415) pečeť ke stížnému listu, ale není jisto je-li jeho. Nad helmem je hůlka a její horní konec podobá se beraním rohům.

ze *Zbraslavic* Matěj (1487) měl na štítě ptáka sedícího na větvičce, jenž něco neurčitého v zobáku drží.

ze *Zbraslavic* Jan (1515) měl na štítě i za klénot dvě radličky křížem a lopatkami vzhůru položené.

ze *Zbynic* Předota (1380) měl za klénot buď měsíc neb lodku.

ze *Zbynic* Bernart Ujec (1418) měl na štítě tetřeva.

Bylínové ze *Zbytín* měli na štítě a za klénot dvě širočiny křížem přeložené. Tak 1560 Jan.

ze *Zdouně* kotouče I, 60.

ze *Zdešova* Filip Laut jinak z Kostelce (1405) měl na štítě 6 kuliček pošikem a za klénot křídlo též s 6 kuličkami.

ze *Zdikovic* Jan (1398) měl za klénot dvě křídla.

ze *Zdikovic* Mikšík (1398) měl na pečeti loď okrášlenou na koncích kytami.

ze *Zdislavic* Heřman (1363) měl na štítě divokou svini vyskakující. Tak i 1398 Bolech ze Z. jinak z Kunemile.

ze *Zebína* Petraň (neb Petrman) předek vl. ze Žampachu a jich přátel krevních měl na štítě trubku. (Dalimil. Font. r. Boh. III, 197.)

v. *Zee* v. z *Žeberka*.

ze *Zejdlíkovic* Ryneš (1443) měl na štítě úzký pruh pošikem.

ze *Zhorce* Heřman (1373) jinak ze *Štědré* měl na štítě písmenu S. Později malována trochu jinak jsouc podobna dosti hadu. Tak 1449 Heřman Sirotek maje k tomu kytu nahoře i dole, ale l. 1451 měl na pečeti ve štítě jen S, ale za klénot též znamení s kytou.

ze *Zhoře* ryb I, 52.

ze *Zhoře* viz z Chlumu.

ze *Zhoře* Jindřich (1403) měl přijmí Řemdiň snad od znamení na štítě.

ze *Zhoře* Jošt má na pečeti 1415 saň s velkou hlavou a vyplazeným jazykem. Tak při stíž. listu.

ze *Zhoře* střely I, 10.

Anna z Mutěnic vdova po n. *Vaňkovi Pivovi* ze *Zhoře* měla na štítě příčný pruh (1441), ale není známo, je-li to erb její rodný neb mužův. (Kolář z arch. bibl. Praž.)

Klusáčkové ze *Zhoře* měli na štítě hák (jako bývá ke kleštění větví), za klénot křídlo a na něm týž hák. Tak 1460 Jan. Poněvadž měl podobný erb *Jan Zhořecký* ze *Zhoře*, zakladatel antifonáře v Polné, lze za to míti, že byl téhož rodu jako *Klusáčkové*.

Jan *Moravský ze Zhoře* (1449) měl erb pošikem polovičný. (Kolář z arch. Třebonského.)

ze Zhoře Vácslav Probošt (1484—1513) měl štít zhora polovičný a za klénot dva rohy dole spojené. Tak i Vácslav (1509—1531).

Radničtí ze Zhoře měli štít polovičný, v prvním poli půl orlice, v levém tři pruhy pošikem od pravé k levé; za klénot dvě křídla rozložená. Tak 1594 Vácslav.

ze Zhudovic Arnošt (1456) měl na štítě jednu a za klénot dvě sekery.

Zilvárové píšíci se po Pilníkově a Břecštejně či Silbrštejně měli na červeném štítě černý klín od pravého kraje zhůry se úžící až blízko ke zpodku, přikryvadla černá a červená a za klénot černou orlici. Nachází se i výkres takový, že heraldický klín byl malován jako skutečný klín bílé barvy, přikryvadla byla ovšem červená bílá. (Jak. sb. Jandera Miktin 125.)

ze Zlaté v. ze Zvíkovce.

ze Zlaté Předbor (1416) měl za klénot dva rohy.

ze Zlivě Jindřich neb Hynek (1372) má za klénot křídlo. Tak i Gothart (1372).

Zlivští ze Zlivě měli na štítě a za klénot přední část jelena vyskakujícího. Tak 1560.

ze Zlonic Adam Luk (1569) měl na štítě pošikem pruh a v něm tři růže, v ostatních polích po růži (všech pět), za klénot křídla rozložená a mezi nimi růži.

ze Zlunovic Jan (1330) měl na štítě dva kly nahoru obrácené.

ze Zmyslova Petr (1408) měl na štítě dvě křídla pošikem a pokosem přeložená, tak že ze zadního bylo viděti jen brky.

ze Znančic Václav Sak (1491—1507) měl na štítě kleště neb nůžky.

ze Zrubku Heřman (1412) jinak z Kuřího měl na štítě sviní hlavu.

ze Zruči Heřman (1328) měl jediný lupen leknový se stonkem, jako Mrdičtí z Mrdic.

ze Zruči orlice I, 5.

Jemničtí ze Zruči byli 1446, 31. srpna obdařeni od krále Bedřicha erbem totiž štítem žlutým, na němž byla ruka držíc černý svazek prutů (?) (Viz díl I.) Tomu rozuměli později tak, že rameno bylo v červeném úzkém rukávě a v hrsti drželo černou kytku. (Chmel Reg. 216, Reg. král.) Z téhož aneb k tomu erbů přijatého rodu byl 1564 Jan Sluštický ze Z. Na jeho pečeti drží ruka bylinu přesliče podobnou. Přijati také Ostřížové k témuž erbů.

ze Zvěřince I, 25.

ze Zvěstovic Přibík Koderá (1415) měl za klénot byčí hlavu.

ze Zvíkova Hrz (Hirzo, 1275) měl na štítě tak zvaný štěňf neb štít na zděl a na přič a pošikem a pokosem na 8 polí rozdělený. Tak na jeho náhrobku u Zlaté koruny. (Obráz H. XI, 26.)

ze Zvíkova pol. pruhův I, 25.

ze *Zvíkovce* (i *Zvíkova*) trojpeří I, 55.

ze *Zvíkovce* poloupruhu I, 30.

Zlatští ze Zvíkovce měli štít zhora polovičný modrý a bílý a za klénot dva rohy, pravý modrý bílý, levý bílý modrý. Tak 1400 Přibík z Vysočan jinak ze Zlaté a 1488 Václav Zlatský ze Zv. odjinud ze Zaječic. Srov. IV. oddělení Čáslavský.

ze *Zvířetic* I, 3.

Pytlíkové ze Zvoleněvsi měli štít křížem na čtyři pole rozdělený a po vrchním kraji štítu pruh.

Žakavci ze Žakavy měli štít pošikem polovičný v staré době od levého rohu dolů, později od pravého; dříve bílé vrchní a červené spodní pole, pak obráceně, přikryvadla týchž barev za klénot křídlo týmž způsobem zbarvené jako štít. (Balbin *Aula Caroli*, erb na zdi v Jindřichově Hradci, vývod Srbský a Jak. sb.) Oldřich ze Ž. (1360) má na štítě čáru dělicí od pravého koutu dolů a za klénot klobouk s peřím, Jan (1461) též tak, ale čárou dělicí je pruh. Tak je i na pečeti Františky Ž. (Obraz H. IX. tab.)

ze *Žampachu* Hložkové a Koldové měli na bílém štítě černou trubku loveckou se zlatými obroučky, z nichž jdou černobílé šnury, přikryvadla černá bílá a za klénot táž trubka. (Paprocký o st. ryt. Vývod Srbský, Jak. sb., M. tab. 99.) V erbovníku Salmovském jest štít žlutý. Trubku měl již Petraň Zebínský, jich předek. Týmž znamením pečtili 1388 Vaněk z *Ratibořic*, 1398 Čeněk ze *Skorenic*, 1391 Vaněk z *Lochynic*, 1450 Jan Kolda z *Náchoda*, 1406 Mikeš z *Bolehoště*, 1515 Jan Hložek a potomci. (Obraz erbu viz H. II. tab.)

ze *Žandova* Vícel (1350) měl erb pp. z Hertenberka, medvědí nohy křížem přeložené.

Doníkové ze Ždanic, kteří se z Čech přestěhovali do Kladska, měli na štítě prvotně tetřívka, jak je zřetelně viděti na pečeti Oty syna Rutoltova. (1346, 1358. Viz obraz pečeti H. V, tab. 2, č. 13.) Avšak již na pečeti Markétině ze Ždanic je znamení to podobno kohoutovi a vyskytuje se i jako klénot. Prostého ptáka má i Kašpar (1550). V Jak. sb. jest na bílém štítě zelený strom na zeleném pahrbku stojící a pod ním stojí černý pták na způsob kohouta s červ. hřebenem, přikryvadla černá bílá a klénot tak, jako na štítě. M. tab. 95 má bílý štít s kohoutem a za klénot kohouta před stromem.

ze *Žďáru* orlice I, 5.

ze *Žďáru* (Plz.) berana I, 29.

ze *Žďáru* Otík Rádpil, i Rys odjinud ze *Želče* (1415) měl na štítě měsíc rohoma vzhůru. Potomci jeho Krašovští z Krašovic.

ze *Žďáru* (Pluhova) I, 45.

ze *Žďáru* muž s mečem I, 33.

ze *Žeberka* (de Seeberg) Albert (1305—1309) z rodu pp. z Leisneka v Sasku osedlých, měl štít zhora polovičný a za klénot široká, složená křídla.

Planští ze Žeberka měli štít červený, v němž jde pošikem od pravého koutu bílý pruh vlnitý jako tok vody a v něm tři lupeny leknové (zelené) plovoucí, překryvadla červená bílá a klénodem je křídlo týmž způsobem zbarvené, jako štít. V kostele Slavětínském, v Píseckém paláci a Jak. sbírce jsou lupeny špičkami svými vzhůru obráceny. V rukop. Vídeňském č. 8330 a v erbovníku Salmovském je stejné malování, avšak lupeny jsou obráceny a stopky jsou namířeny k pravému koutu (v starých obrazech stopek není). V arch. Smečanském je pruh modrý. V erbech měst Blšan, Borku (Jírkova) a Slavětína jest štít žlutý a lupeny jsou červené. Na pečetěch jsou lupeny po většině špičkou dolů obráceny. Nejstarší pečeť je Albrechta ze Kryr. Odolen ze *Rvenice* neb *de Zee* (1345) měl kolmý pruh, ale vinutý, tak i Bořita a Hynek. Albert ze *Rvenice* a ze *Slavětína* měl kolmý rovný pruh. Tak i 1380 Hynek. Dotčený Albert (1376 starší ze *Mšeného*) měl klénot odchylný se od ostatních (viz ze *Mšeného*), Jindřich (1391, ze *Žeberka*) měl pruh od levého koutu dolů a lupeny špičkami nahoru, za klénot křídlo, v něm byly tři lupeny podle sebe a špičkami dolů. Bušek z *Eisenberka* (1393) měl na štítě tři lupeny bez pruhu, ale špičkami nahoru. Nedostatečný je starý popis pečeti Buškovy z *Eisenberka* (1400, tři květy stejného tvaru k podobě trojlistu). Potomní *Planští* měli pečeti takové jako je v popise na začátku, jen Aleš (1449, 1453) měl tři prosté lupeny bez pruhu. (Viz M. tab. 140 a H. IX. tab.)

Henigárové ze Žeberka (obyčejně z *Eberka*) měli na červeném štítě pošikem (od pravého koutu dolů) tři bílé kruhy neb koule (1744, *Mondscheine*, má býti *Mondscheiben*), překryvadla červená bílá, za klénot složená křídla červená a na nich tři bílé koule týmž způsobem, jako na štítě. (Potvrzeno 1744, 21. února v reg. král.) Kolář našel kdesi (v *Tachově* neb u něho) žluté koule. V *Jak. sb.* je barva křidel a štítu zelená. Dobře M. tab. 43. Obr. náhrobku H. IX, 176.

Gotfrydové ze Žebnice měli štít na přič polovičný (druhy dělený úzkým pruhem černým) svrchu bílý u zpodu červený, v horním poli dvě červené lastuřice, v dolním jedna, bezpochyby bílá. Tak malováno na tabuli v *Bliživě* 1559. Jakub (1476) měl ty lastuřice jako leknové lupeny. Podobný svrchnímu popisu je štít *Ondřejův* z r. 1495. (Viz i H. IX. tab.)

ze *Žebráka* sv. hlavy I, 4.

ze *Žehušic* kohouta I, 34.

ze *Želče* růže I, 1.

ze *Želče* měsíce v. z *Krašovic*.

ze *Želenek* Martin (1419) měl na štítě podkovu nahoru otevřenou, z níž vyniká lilie a z této kyta. Podobně měl *Heřman ze Želenic* 1470 podkovu dolů otevřenou a v tom otevření malou lilii.

ze *Želenic* Kunrát (1324, také *de Rezinberg*) měl na štítě beraní hlavu a za klénot dvě křídla.

ze *Želenic* v. ze *Želenek*.

ze *Želevic* Jan (1402) měl na štítě lilii. (Viz H. XIV. tab.)

Borečtí a Třemeští ze Železna měli na bílém štítě černého lva ve skoku s ocasem jeřabatým, na jeho těle od krku až ke kýtám jsou 3 modré kuličky, z nichž slehá červený a žlutý oheň, přikryvadla černá žlutá a za klénot dvě černá křídla. Na těch jsou dotčené kuličky po vnitřních krajích. Podobně na pečeti Přecha z Třemešné (1448); na lvu pro nevelkost štítu nelze kuličky viděti, ale na křidlech a na každém jsou tři malé čtverhránky. Podobný erb měl 1492 Kuneš, 1504 Hereš a pozdější Třemeští.

ze *Železnice* (vlastně z *Isenberka*) Budivoj (1290) měl na pečeti troje páry berlí na kříž přiložených jako měl 1263 Čeč z Budějovic a týž 1266 (z Velešína), avšak jen po jednom páru.

ze *Železnice* Půta (1382) vlastně řečený z Turgova měl na štítě pruh pošikem položený s šachovnicí.

ze *Želibořic* měli na modrém štítě bílého okouna, přikryvadla modrá červená a za klénot téhož okouna. (Paprocký o st. ryt. 297, Jak. sb.) Jsouce téhož původu jako Kosořové z Nihošovic měli s nimi prvotně společný štít, totiž tři okouny hlavami k sobě jako 1352 Bedřich, avšak Mikuláš (1434) měl na štítě jednoho s kytou na hřbetu a tak i klénot.

ze *Želibořic* Mikuláš starší a Zikmund syn jeho (1434) měli štít zhora polovičný a za klénot rohy.

ze *Žernosek* Bohuslav (1282) má na pečeti baziliška.

z *Žernosek* Křišťan (1346) má za klénot nad helmou klobouk se střechem k němu ohnutou a po jeho stranách křídla.

z *Žernově* Šimon Sudlice (1487) má na štítě ruku s ramenem v loktě ohnutým a s dobytým mečem.

z *Žernovníka* kohouta I, 34.

z *Žestok* ryb I, 52.

z *Žestova* bojovníka I, 33.

z *Žestova* kohouta I, 34.

ze *Žher* supí hlavy I, 31.

ze *Žihobec* kola I, 32.

z *Žichova* měli na štítě býka. V městském arch. v Normberce jest několik kvitancí Stupa ze Ž., jenž tu byl 1358—1360 purkrabí. (Viz progr. gymn. v České Lípě 1878, str. 29.) Tak i na pečeti Jetřichově, kterou pečetil l. 1420 Přeč ze Ž.

ze *Žichova* kola I, 32.

ze *Žilova* Harant (1376) měl za klénot dva vysoké rohy. Tak se i popisuje klénot Benešův (1384, de Sulow, Lib. erect. XII, 32) a tak pečetil i Racek (1409). Jan (1462) měl rohy na štítě.

ze *Žimuntic* koně I, 35.

ze *Žinkova* I, 11.

ze *Žirce* Hynek (1448) a Budiš (1459) měli štít zhora polovičný a za klénot měsíc rohama vzhůru a na něm hvězdu.

ze *Životína* orlice I, 5.

Kamarétové ze Žirovnice, jsouce téhož rodu jako Lukavečtí, měli týž erb jako oni. Kamarét (1428) pečetil toliko štítem, jehož čtvrt při levém koutě byla vykrojena. K tomu měl Zbyněk (1448) za klénot pouhou loveckou trubku. Purkart (1449) měl čtvrt u pravého koutu vykrojenou a za klénot ruku s ramenem držící v hrsti kytu.

z *Žitenic* Oldřich (1340) jinak z Radovesic měl na štítě žernov.

Koudelové ze Žitenic měli na štítě bílém korunu zlatou otevřenou, z níž visí tré rolniček též zlatých, za klénot dvě křídla, pravé žluté, levé bílé a na něm tré rolniček zlatých vedle sebe položených. (Pam. arch. V, 354.) Na náhrobku v Čáslavi je jen jediné křídlo. Zdali k tomu erbů byli přijati *Nykláskové z Žitenic* neb jej měli ode dávna, není známo. (Viz M. tab. 144.)

ze *Žleb ostrev* I, 2.

Myškové ze Žlunic měli štít trojdílný, totiž příčným pruhem na tři pole rozdělený. Vrchní bylo červené, střední bílé, zpodní černé a v bílém zlatá loďka, přikryvadla černá žlutá a červená bílá a za klénot loďka. (Erbovník Salmovský.) Paprocký (o st. ryt. 198) vyobrazil štít s pouhou loďkou. Odch. M. tab. 15. Václav M. z Hrádku (1437) měl pouhý štít trojdílný a loďku jen za klénot, Jan M. ze Ž. (1534) měl zase na štítě dva pruhy, jeden při samém vrchu, druhý u zpodu a mezi nimi loďku. Císař Ferdinand III. polepšil erb Johance ovdovělé Pětipeské roz. M. a nevěstě Václava knížete z Lobkovic (1638, 2. září) takto: Štít na šest polí rozdělený, v horním prostředním černém poli bílá skála a na ní bílá hvězda o šesti špicích, v prostředním zpodním bílém zlatá loďka na příč, v horním pravém bílém černá korunovaná v pravo hledící orlice se žlutou pružinou, v horním levém modrém dva snopy křížem přehozené svými klasy vzhůru vystrčenými své přirozené barvy, ve zpodním pravém poli kostky bílé, červené a žluté se střídající, ve zpodním levém červeném bílý gryf v pravo obrácený s červeným jazykem a ocasem pod tělo staženým, tři helmy s přikryvadly červ. bílými, žlutě modrými, běločernými, nad prostřední skála s hvězdou, nad pravou orlice, nad levou gryf. (Reg. král. Obraz erbu viz H. VIII. tab.)

ze *Žlutic* Albert (1379) děkan u sv. Jiljí a kanovník Vyšehradský měl na štítě kněžskou berlu a střelu bez opeření křížem přeloženě.

ze *Žumberka* bojovníka I, 33.